

Salamanderbloggen

En storsalamanderhann som må krysse snødekt mark på veg ned til yngledammen. Foto: Børre K. Dervo / NINA.

Salamanderens farlige verden

En ny vår og et nytt salamanderår. Årets salamandervandring har startet. En verden av nye muligheter, men også stadig flere utfordringer. Problemene for denne dyregruppen ser ut til å bli stadig større og flere.

Børre K. Dervo
FORSKER

Torsdag 11. april 2019 - 09:02

Årets vandring fra overvintringsplassen til yngledammen fikk en treg start. Mens snøen enda lå dyp, så dukket den første storsalamanderen opp på gårdsplassen til hus nr. fem ved Lahelldammen torsdag 21. mars i år. Huseieren så den på veg ned til dammen på sin daglige kveldstur med hundene.

Gleden ble kortvarig. Mens han var inne for å hente kameraet for å dokumentere årets første, hadde den tidlige vårvandreren funnet ut at dette var for tøft. Isen lå fortsatt tykk over hele dammen. Storsalamanderen hadde snudd og var på veg tilbake til tryggere omgivelser ved huset. Bilde ble det, men storsalamanderen vandret i feil retning.

I dag skriver vi 4. april. Jeg, og mine lokale hjelpere ved Lahelldammen, Jan og

Vivelstaddammen i Lier 27. mars 2019, samme dag som første individ ble registrert på dataloggeren. Det er kun i innløpsoset det er litt åpent vann. Foto: Børre K. Dervo / NINA.

Trude, har registrert et titalls storsalamander og rundt 80 småsalamander. Jeg har registrert seks storsalamander på dataloggerne. Dette er individer som er utstyrt med microchip. De blir automatisk registrert når de passerer antenner jeg har satt opp. Fortsatt venter flere tusen på mulighetene til å vandre ned til yngledammen. Salamandersesongen har så vidt startet.

Et sjeldent syn, en småsalamander på snø. De små kroppene kjøles raskt ned og de krysser derfor sjelden snøflekker. Foto: Børre K. Dervo / NINA.

I dag har jeg trua. Det er meldt varmt og fint vær. Flere frostnetter den siste uka har stoppet vandringene. I kveld tror jeg det løsner. Seinere skal jeg ta dere med ut på en stemningsfylt kveld med skikkelig fart på vandringene. Det er en opplevelse når opp til hundre salamandre kan sees samtidig på vegen ved Lahelldammen.

Dystre utsikter

Salamanderåret fikk imidlertid en dystre start. Det kom en vitenskapelig artikkel i mars som dokumenterte at 501 ulike amfibiearter verden over hadde blitt rammet av soppsykdommen chytridiomycosis, som forårsakes av soppene *Batrachochytrium dendrobatidis* (Bd) og *Batrachochytrium salamandrivorans* (BdSa). Flere arter er utryddet eller bestandene har blitt så redusert at det er fare for utryddelse. Disse to soppene er en av de største truslene mot amfibier i verden i dag.

Vi påviste den ene av soppene (Bd) for første gang i Norge i 2017 i fem lokaliteter i Akershus. Soppen setter seg i huden på frosk, padder og salamander. Blir et dyr

Så langt har vi ikke påvist nedgang i bestandene av amfibier her i Norge på grunn av denne ene soppen. Et førtitalls lokaliteter er undersøkt med hjelp av vannprøver og miljø-DNA, og det er nå påvist totalt seks smittede lokaliteter. Det er satt i gang et kartleggings- og overvåkingsprogram. Jeg vil lage et blogginnlegg om denne soppen litt seinere og faren den kan utgjøre for de norske amfibiebestandene.

Salamanderdammene forsvinner

En annen trussel som jeg tidligere har skrevet om, er at [leveområdene til salamanderne blir redusert](#). Etter at storsalamanderen ble nedgradert på den norske rødlista for arter fra sårbar til nær truet, har tapet av leveområder igjen økt.

Jeg har, sammen med forskerkolleger, tidligere beregnet det årlige tapet av salamanderlokaliteter til rundt en prosent årlig. Nedgraderingen på rødlista har ført til at det ved arealbruksendringer tas mindre hensyn til storsalamanderen. Tapet av blant annet ynglelokaliteter er igjen økende.

Veier er farlige barrierer for en storsalamander og ikke alle lykkes med å komme fram til yngledammen. Foto: Børre K. Dervo / NINA.

Jeg har de to siste årene mottatt mange bekymringsmeldinger om nedbygging av salamanderens leveområder. Det er snakk om både arealer som legges ut for bygging av hus og industri og nye veier. Hvis dere veit om slike saker, vil jeg gjerne høre om de. Det er viktig å sette fokus på denne negative utviklingen. Salamanderne trenger bedre beskyttelse hvis de ikke skal bli enda mer sjeldne i vår fauna.

Lettstelt drage

Nå får det være nok om dystre utsikter. Det er tross alt vår og nye muligheter. I hvert fall virker ungdommen som allerede har forlatt salamanderhotellene i år optimistiske.

Den 87 mm lange storsalamanderen jeg møtte forrige dagen var nok litt for kjapt ute i den kalde vårlufta. Jeg måtte varme den i hånda noen minutter. Den kviknet imidlertid raskt til. I sitt tredje leveår var den fortsatt ikke kjønnsmoden. Den hadde imidlertid retning mot dammen, hvor den ville sikre seg en god plass blant de voksne for å lære. Om et år skal den selv ut og prøve seg på leiken.

Hotellene vi bygde for snart seks år siden har fungert veldig bra. Det er mange salamandere som har funnet en sikker overvintring her. Jeg skal lage en blogg om

Et lite opphold i en varm hånd gir nytt håp for en optimistisk salamanderungdom. Foto: Børre K. Dervo / NINA.

dette seinere i år. Generelt så er salamanderne lette å gjøre tiltak for. De responderer positivt på mange tiltak. Det er derfor håp for denne arten, så lenge vi tar nok hensyn og gjennomfører tilstrekkelig med tiltak.

Salamandernes gode naboer

Et tema jeg lenge har tenkt jeg skulle skrive om er alle de gode naboene som salamanderne har i dammene sine. Det er altså ikke bare amfibiene som trives i slike små fisketomme dammer. Også snegler, muslinger, igler, småkreps og mange insekter trives her. Kanskje du vil være med på en liten jakt med kameraet i sommer? Mange av dyrene er lette å observere og et godt bilde kan være tilstrekkelig for å finne ut hvilke dyr det er. Enn så lenge får dere ha en god salamanderjakt i vår.

[BLOGG](#)[SALAMANDERBLOGGEN](#)

Om forskning.no

- [Forskning.no](#) er en nettavis med norske og internasjonale forskningsnyheter.
- [UNG.forskning.no](#) er nyheter om forskning for barn og unge.
- [Forskning.no](#) gis ut under [Redaktørplakaten](#).
- Ansvarlig redaktør / daglig leder: Nina Kristiansen, tlf 414 55 513 / nina@forskning.no
- Redaksjonssjef: Bjørnar Kjensli, tlf 942 43 567
- [Personvernerklæring](#)

Kontakt oss

epost@forskning.no / tlf 22 80 98 90

[Redaksjonen](#) – ansatte

[Annonser/stillingsmarked:](#)

FOU I NORSK, U412 0310

Følg oss

[@forskningno](#)

[/forskning.no](#)

[/UNG.forskning.no](#)

[/ScienceNorway.no](#)

forskning.nos eiere

Akvaplan - niva
Artsdatabanken
De nasjonale forskningsetiske komiteene
De regionale forskningsfondene
Diku – Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning
Fafo
Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering
Forsknings- og utviklingsavdelingen, Psykisk helse og rus, Vestre Viken HF
Forsvarets forskningsinstitutt
Framsenteret
Fridtjof Nansens Institutt
GenØk – Senter for biosikkerhet
Handelshøyskolen BI
Havforskningsinstituttet
Høgskolen i Innlandet
Høgskolen i Molde
Høgskolen i Østfold
Høgskulen i Volda
Høgskulen på Vestlandet
Høgskolen Kristiania
Institutt for samfunnsforskning
KS FoU
Kompetanse Norge
Kriminalomsorgens høyskole og utdanningssenter KRUS
Meteorologisk institutt
NIBIO

NIKU Norsk institutt for kulturminneforskning
NILU – Norsk institutt for luftforskning
NLA Høgskolen
NMBU – Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
NORSØK – Norsk senter for økologisk landbruk
NSD – Norsk senter for forskningsdata
NTNU
Narviksenteret
Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse
Nasjonalforeningen for folkehelsen
Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)
Nasjonalt senter for e-helseforskning
Nasjonalt senter for kvinnehelseforskning

Nord universitet
Nordlandsforskning
Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Norges Geotekniske Institutt
Norges Handelshøyskole
Norges forskningsråd
Norges geologiske undersøkelse
Norges idrettshøgskole
Norsk Polarinstitutt
Norsk Regnesentral

Norsk Romsenter
Norsk Utenrikspolitisk Institutt
Norsk institutt for naturforskning (NINA)
Norsk institutt for vannforskning (NIVA)
Opplysningskontoret for Meieriprodukter
OsloMet – storbyuniversitetet
RBUP Øst og Sør
Ruralis – Institutt for rural- og regionalforskning
SINTEF
Senter for grunnforskning (CAS)
Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter
Simula Research Laboratory
Statens Vegvesen FoU
Statped
Sykehuset Innlandet HF
Tannhelsetjenestens kompetansesentre
Telemarkforskning
UiT Norges arktiske universitet
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Stavanger
Universitetet i Sørøst-Norge
Universitetssenteret på Svalbard (UNIS)
Vestlandsforskning
Veterinærinstituttet
Vitenskapskomiteen for mat og miljø

Powered by Labrador CMS